

Routeapp

De wandelroutes van Best zijn ook opgenomen in de app 'Routes in Het Groene Woud' en de app 'IVN routes'. Met deze handzame app op je telefoon navigeer je over de juiste paden en wegen. Ze geeft bovendien extra informatie over bijzondere locaties langs de route. Download de app via de App Store/Playstore of scan de QR-code op deze folder.

Best Bijzonder! Natuurwandelingen

Genieten van bijzondere natuur, karakteristieke landschappen of mooie gebouwen in Best? Trek dan je wandelschoenen aan of pak de fiets en ga eropuit. In en om Best kun je uitstekend wandelen en fietsen. Of je nu een frisse neus wilt halen of een stevige tocht gaat maken.

In deze folder vind je één van de vele mooie wandelroutes. Ook nog een andere route lopen of een fietstocht maken? Kijk dan op de website www.bestbijzonder.com voor een compleet overzicht. Of neem een rouf folder mee bij een van de Best Bijzonder!-informatiepunten.

Deze wandeling is ontwikkeld door IVN Best. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doet ze door veelzijdige activiteiten te organiseren, zodat mensen de natuur leren kennen, respecteren en ervoor zorgen. Vanuit deze visie is deze wandeling door natuurgidsen van IVN Best uitgezet. Zij kennen de omgeving goed en wijzen u op de mooiste plekjes, de flora en fauna onderweg.

Voor meer informatie kijk op www.inv.nl/afdeling/Best.

Colofon

Route en tekst:
Foto's:
Vormgeving:
DTP en druk:

Natuurgidsen IVN Best
Natuurfotowerkgroep IVN Best
MTD Landschapsarchitecten
Drukkerij Ketelaars, Uden

De Best Bijzonder!-wandelingen zijn mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van Best Bijzonder!, gemeente Best, MRE Stimuleringsfonds en Kloppend Hart van Het Groene Woud - provincie Noord-Brabant.

En vooral niet te vergeten door de inzet van veel IVN vrijwilligers!

**METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN**

Provincie Noord-Brabant

Het Groene Woud

ivn natuur
educatie
Best

www.bestbijzonder.com

Land van Boschwandeling Aarle

5,3 en 6,2 km

Land van Bosch

Tiendschuur

De wandeling door buurtschap Aarle begint bij de Tiendschuur van het Land van Bosch, vernoemd naar Jeroen Bosch. De Bossche kunstschilder trouwde in 1481 met Aleid van de Meervenne, die in dit gebied landerijen erfde en beheerde. Zij had de Tiendschuur in bezit die ook wel bekend stond onder de naam Ten Rodeken. Aarle was in die tijd een zogenaamde herdgang of buurtschap van Oirschot, dat toen een belangrijke (bisschops)stad was. Dit gebied valt nu onder Best, dat in 1819 een zelfstandige gemeente werd.

Oudste bewoning

Door middel van archeologisch onderzoek is vast komen te staan dat hier op de overgang van bronstijd naar ijzertijd (1200-400 voor Chr.) enkele boerderijen stonden. In die tijd werden de boerderijen om de zoveel jaar verlaten, soms afgebroken en verderop weer opgebouwd, de zogenaamde 'zwerfende erven'. In de Romeinse tijd (tot ongeveer 400 na Chr.) verschenen in dit gebied enkele plaatsvasten nederzettingen. Mensen woonden in grote woonstalhuizen met het vee onder één dak. Er is tevens een aantal waterputten gevonden, die in gemeenschappelijk gebruik waren. Een restant van zo'n Romeinse waterput ligt op het erf van de Tiendschuur.

De Aarlese Hoeve (Armenhoeve)

Aarle heeft een oude bewoningsgeschiedenis. Op een kilometer afstand, aan de overkant van de Oirschotseweg in Best, ligt de oudste boerderij van Europa. De Aarlese Hoeve is sinds 1263 bewoond en heeft alle tijden doorstaan. Door allerlei aanpassingen is er rondom de hoeve tot op de dag van vandaag een boerenbedrijf. De hoeve is nationaal erfgoed, die alleen op afspraak kan worden bezichtigd.

Van oude brandput naar kikkerpoel

De ouderdom van de brandput in Aarle is onbekend. Zo'n kuil lag op een driehoekige, openbare plek, de plaatse, plaatse of brink, met daaromheen boerderijen. Het vee, dat overdag door een gemeenschappelijke herder op de Aarlesche Heide werd gehoed, kon bij de poel drinken voordat het de stal in ging. Het kan evengoed een gezamenlijke brandput zijn geweest, die bluswater leverde ingeval van brand.

In het voorjaar zijn de kikkers en padden actief in de poel en 's zomers is het in dit agrarische landschap een welkome plek voor vogels, libellen, vlinders en bijen. IVN Best onderhoudt de poel en heeft ernaast een insectenhotel gebouwd. Lees het informatiebord voor leuke wetenswaardigheden.

Het landschap van Aarle

Het landschap bestond uit kleinschalige akkers, weiltes, heggen, hagen en bomenrijen. Door de ruilverkaveling in de jaren 70 van de vorige eeuw verdwenen veel heggen en hagen en werden kleine percelen samengevoegd tot grotere. Alleen de straatnamen (bijvoorbeeld Hagelaarweg) herinneren eraan dat in het landschap ooit veel hagen stonden. Aarle herbergt momenteel grootschalige bedrijven met varkens, kippen of runderen, wat in het landschap zichtbaar is. Op grote percelen wordt mais verbouwd en er zijn hier tuinbouw en boomkwekerijen te vinden. Desondanks is het een landschap waar de steenuil zijn leefgebied heeft. Ook boeren- en huiszwaluwen, Kieviten en roofvogels als de buizerd komen hier voor. Vanaf 2020 wordt hier het woongebied de Aarlesche Erven ontwikkeld met duurzame woningen, veel groen en waterpartijen.

Sint Anna kapel

In de 15^e eeuw stond hier al een houten kapel, gewijd aan Sint Anna ten drieën, de moeder van Maria, die Aarle gevrijwaard zou hebben van besmettelijke ziektes. De huidige kapel is fraai gelegen onder statige lindebomen, omringd door voorjaarsbloeiers als speenkruid, pinksterbloemen en krokussen. In het begin van de zomer geurt de lindebloesem heerlijk en is dit een mooie plek om even te genieten.

De Geestert in Aarle

De naam Geestert is afgeleid van 'geest' wat mogelijk wijst op droogte. Het is een gedeelte van Aarle, dat in het broek (natte gronden) ligt en toch weidegrond is geweest. Het heeft bij de Aarlese Hoeve gehoord. Waarschijnlijk lag hier een donk, een zandkop in een drassige omgeving. Dit was de eerste plek waar mensen zich vestigden en gingen boeren. De Geestert laat zien hoe Aarle ooit was: beemden met hakhoutwallen. De Baanrijt die hier loopt, is een oud stroompje, afkomstig van de vroegere heide in het zuiden van Best.

De steenuil (foto voorkant)

Aarle is het leefgebied van de kleinste uilensoort van Nederland, de steenuil met de mooie Latijnse naam *Athene noctua*. Een herrieschopper en een echte nachtbraker, die meerdere geluiden maakt. Met zijn opvallende, licht gekleurde ogen speurt hij zijn gebied rechttop zittend af. Een parmantig uiltje, klaar om aan te vallen. Het is een korte afstandsjaager, dus zijn foerageergebied ligt op maximaal 500 meter afstand. Hij heeft een veelzijdig menu van grote insecten, muizen, regenwormen, kikkers, mollen en kleine vogels. De onverteerde delen zoals botjes, schildjes en haren worden uitgebraakt als

braakballen. Steenuilen blijven elkaar en hun broedplaats trouw voor het leven.

In Aarle is de landbouw grootschaliger en intensiever geworden. Veel landschapselementen als knotwilgen, oude bomen en houtwallen zijn verdwenen en bouwvallige schuurtjes afgebroken. Daardoor is de steenuilenstand gehalveerd. Deze uil is wettelijk beschermd. In Noord-Brabant is een actief beschermingsprogramma opgezet door biotoopverbetering te stimuleren, heggen aan te planten en nestkasten op te hangen.